

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКА МАЙБУТНЬОГО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТІВ,
АСПРАНТІВ ТА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Випуск 2(10), 2022

Мукачево

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(Протокол №10 від 19.12.2022 р.)

Головний редактор:

Гоблик Володимир Васильович – доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України, перший проректор, Мукачівський державний університет

Заступник головного редактора:

Молнар Тетяна Іванівна – голова Наукового товариства студентів, аспірантів, молодих вчених, Мукачівський державний університет

Відповідальний секретар:

Гранчак Олена Василівна, Мукачівський державний університет

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Кабачій Василь Миколайович – к. ф-м. н., доцент;

Кобаль Василь Іванович – к. пед. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи;

Козарь Оксана Петрівна – д-р. т. н., академік Української технологічної академії (м. Київ), професор кафедри інженерії, технологій та професійної освіти;

Корнієнко Інокентій Олексійович – д-р. психол. н., професор, доцент кафедри психології;

Лужанська Тетяна Юріївна – к. географічних наук, доцент;

Малець Олександр Омелянович – д-р. і. н., доцент;

Мілашовська Ольга Іванівна – д-р. е. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної та музейної справи;

Моргун Алла Володимирівна – к. філол. н., доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій;

Попович Наталія Михайлівна – д-р. пед. н., доцент, завідувач кафедри музичного мистецтва;

Прокопович Лідія Сигізмундівна – к. філол. н., доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій;

Проскура Володимир Федорович – д-р е. н., професор;

Реслер Марина Василівна – д-р е. н., професор, академік Академії економічних наук, декан факультету економіки, управління та інженерії;

Стегней Маріанна Іванівна – д-р. е. н., професор кафедри економіки та фінансів;

Теличко Наталія Вікторівна – д-р. пед. н., професор, завідувач кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання;

Товканець Ганна Василівна – д-р пед. н., професор, завідувач кафедри теорії та методики початкової освіти;

Фізеші Октавія Йосипівна – д-р. пед. н., професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту;

Черепаня Наталія Іванівна – к. пед. н., доцент, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти;

Черничко Тетяна Вікторівна – д-р. е. н., професор, завідувач кафедри економіки та фінансів.

ГУМАНІТАРНІ ТА СУСПІЛЬНІ НАУКИ

УДК 373.3.091:373.3.014.3(045)

Бондарева Д.О.
здобувач вищої освіти ОС Магістр,
спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»,
Мукачівський державний університет

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ В
КОНТЕКСТІ ОСВІТНЬОЇ РЕФОРМИ**

У статті розглянуто особливості освітнього процесу у початковій школі, концепції реформи, яка зупинить негативні тенденції, яка перетворить українську школу на важіль соціальної рівності та згуртованості, економічного розвитку і конкурентоспроможності України. Сконцентовано увагу на Концепції Нової української школи.

Ключові слова: організація освітнього процесу, початкова школа, молодші школярі, Нова українська школа, готовність до інновацій.

The article examines the peculiarities of the educational process in primary school, the concept of reform that will stop negative trends, that will turn the Ukrainian school into a lever of social equality and cohesion, economic development and competitiveness of Ukraine. Attention is focused on the Concept of the New Ukrainian School.

Key words: organization of the educational process, elementary school, younger schoolchildren, New Ukrainian school, readiness for innovation.

Актуальність дослідження. Початкова школа працює у новому законодавчому полі. Закон України «Про освіту», Концепція Нової української школи, Державний стандарт початкової освіти, Типові освітні програми спрямовані на формування нової особистості, креативної, компетентної. «Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього

рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору» [1].

За словами Л. Нос, І. Крупач, «реалізація нової освітньої парадигми в Україні викликає потребу в оновленні змісту навчання й виховання школярів. Особливого значення надано проблемі формування цілісної особистості здобувача освіти на засадах компетентнісного підходу, про що зазначено в Державному стандарті початкової освіти» [5]. Активізувалися дослідження учених у цьому напрямі, в чому актуальність дослідження.

Інформаційний простір набуває стрімкого розвитку і значно посилюються соціальні комунікації, що сприяє збагаченню сфери освіти новими ідеями, засобами, способами діяльності. Неможливо перерахувати позитивні результати від цих процесів для становлення і розвитку сучасної високоефективної освіти, яка законодавчо визначена в Україні «основою інтелектуального, духовного, культурного розвитку особистості, її самореалізації та успішної соціалізації, запорукою розвитку суспільства. Натомість, сьогодні очевидно, що в системі загальної середньої освіти наявно дуже багато різного «матеріалу», яке використовується без належного наукового аналізу і відбору, а це є значною загрозою для освіти, як технологічно організованої сфери виробництва освітньої послуги [3], яка повинна відповідати освітнім потребам людини наших днів і вимогам державних стандартів освіти.

Головна особливість освітнього процесу в початковій школі – це гармонійний розвиток та виховання дитини, збагачення досвіду життєдіяльності школяра на основі ціннісних орієнтацій, формування ключових і предметних компетентностей та пізнавального інтересу. Якщо звернути увагу на неабиякий розвиток науки, техніки, який дає вчителям та учням нові форми комунікації, взаємодії, легке вирішення конкретних завдань, то можна сказати, що це допоможе перетворити вчителя з авторитарного транслятора готового матеріалу у натхненника інтелектуального, творчого та культурного потенціалу кожного учня. Тому основним принципом реформи освітнього процесу у початковій школі є використання сучасних досягнень вікової психології, інноваційних технологій для успішного розвитку пізнавальних, творчих, фізичних, інтелектуальних здібностей школярів молодшої ланки за умови обов'язкового збереження та підвищення їхнього наявного психічного та соціокультурного здоров'я.

Спробуємо охарактеризувати освітній процес не тільки як систему науково-методичних і педагогічних заходів, а як організоване закладом освіти здобування єдності, виховання, навчання та розвитку учня; це процес, який здійснюється як одночасна співдіяльність і постійна взаємодія учня (навчальна

діяльність) і педагога (педагогічна діяльність) у формах, за допомогою методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі.

На відміну від університету, в школі ще можна вирівняти світогляд, дисбаланс у розвитку дітей. І саме в школі формується особистість, громадянська позиція та моральні якості. Тому метою повної загальної середньої освіти є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності [1].

Що ж постає в основі реформи початкової школи? А те, що вчитель початкових класів перш за все поважає та розуміє дитину як основний об'єкт і суб'єкт навчальної діяльності. Уроки потрібно проводити в атмосфері довіри, взаємоповаги та творчості. Навчальний процес має бути побудований таким чином, щоб це було цікаво та пізнавально. Учнів намагаються вчити жити разом, працювати разом, шанувати та цінувати один одного. Тому дуже доцільним є використання роботи в групах (корпоративне навчання) та конструювання навчальної ситуації, використання активних й інтерактивних методів навчання (перевернуте навчання). Це допомагає учням вчитись, підтримувати їх пізнавальні здібності, стимулювати дослідницькі зацікавлення, пізнання себе, проявляти бажання до пошуку різних шляхів розв'язання проблем як можливостей для нових відкриттів, підвищити впевненість в собі (діти не будуть боятися помилитись). Нова реформа навчального процесу розвиває вміння відстоювати свою позицію, що дуже буде доречним в дорослому житті; презентувати себе, критично мислити, тобто успішно розвивати ключові, предметні та міжпредметні компетентності, наскрізні вміння.

Але варто не забувати, що разом з удосконаленням ставлення та надання якісних знань для дітей, перед сучасним вчителем стоїть низка проблем постійного пошуку нових форм, методів, засобів навчання, які сприяють адаптації школи до комп'ютерної епохи. Тож, потужним багатофункціональним засобом навчання буде використання ІКТ (інформаційно-комунікаційні технології), що сприяє залученню школярів до інформаційної культури, підвищенню ефективності викладання та ефективності навчального процесу, активізації пізнавальної діяльності, розвитку навиків самоосвіти і самоконтролю [2].

Отже, Нова школа взяла за основу працювати на засадах «педагогіки партнерства», і основними принципами цього підходу стали: повага до особистості, доброзичливість, діалог, розподілене лідерство, принципи

соціального партнерства [4]. Реформа початкової школи допомагатиме батькам здобувати спеціальні знання про стадії розвитку дитини, ефективні способи виховання в дитині сильних сторін характеру, адже учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними та зацікавленими однодумцями.

Педагогіка партнерства допоможе підвищити ефективність роботи педагога, ефективність управління освітнім процесом, а водночас уможливлять індивідуальний підхід до навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про освіту: Проект Закону України №3491-д від 04.04.2016.
2. Гавриленко Т. Л. Розвиток початкової освіти в Україні у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття: історико-педагогічний аспект: монографія / Т. Л. Гавриленко. – Київ: Фенікс, 2019. – 384 с.
3. Осадчий І. Про освітню послугу, освітнє середовище та партнерство у сфері загальної середньої освіти [Електронний ресурс] / І. Осадчий. – Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/component/content/article/12-articles/1314-pro-osvitnyu-poslugu-svitne-seredovishche-ta-partnerstvo-u-sferi-zagalnoji-serednoji-osviti?fbclid=IwAR36ofC>.
4. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
5. Нос Л. Умови реалізації компетентнісного підходу в процесі навчання учнів початкової школи / Л. Нос, І. Крупач // Молодий вчений. – 2019. – № 10(74). – С. 244–247.
6. Про освіту: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>